

Čeněk Zíbrt

Narodil se 12. října 1864 v Kostelci nad Vltavou, na statku č. 23, manželům Anně a Josefovi Zíbrtovým (Siebertovým) a dostal jméno Vincenc Jan Siebert (po-češtěné jméno začal užívat až při navštěvování píseckého gymnázia). Otec Josef byl místním řezníkem a hospodským a patřil v Kostelci k jednomu z nejbohatších a největších hospodářů, dokonce v době chlapcova narození stál v čele obce. Jeho matka, rozená Hrochová, pocházela z nedalekých Předbořic. Na jaře r. 1867 jel Josef Zíbrt do Prahy nakupovat. Bohužel onemocněl tyfem a zemřel. Jeho žena, právě po porodu druhorozené dcery Antonie, se tuto zprávu nedopatřením dozvěděla a zeslabená po porodu zemřela také. Následovala je i právě narozená Tonička. Tak se stal malý Čeněk již ve 2,5 letech sirotkem. Jeho pěstouny se po smrti rodičů stali jeho teta a strýc Soulkovi, o kterých – hlavně o paní Marii – hovořil do konce života s velkou láskou.

Čeněk Zíbrt byl kulturní historik a spoluzakladatel českého národopisu. Studoval gymnázium v Písku a pak tehdejší Karlo-Ferdinandovu univerzitu v Praze, kde byl roku 1888 povýšen za doktora filosofie. Ve svých studiích pokračoval na univerzitách v Mnichově, Berlíně, Krakově, Lvově, Varšavě a Petrohradě. Další jeho studijní cesty ho vedly do Norimberka, do Paříže, Ženevy a Basileje. Roku 1891 se stal docentem všeobecné kulturní historie na Filozofické fakultě české části univerzity a zároveň byl jmenován knihovníkem Muzea království českého (dnešního Národního muzea), kde setrval do r. 1904. Roku 1901 mu byl udělen titul mimořádného profesora.

Zíbrt náleží k nejplodnějším a nejzasloužilejším českým vědcům. Literárně činným se stal už v r. 1884. Nejprve publikoval v časopisech, později přicházejí na řadu samostatná díla a studie z oboru kulturní historie, etnografie a folkloristiky a rovněž jeho práce bibliografické. Je spoluzakladatelem etnografie jako vědecké disciplíny. Zaobíral se mimo jiné v rámci evolucionismu srovnávacími studiemi o českém lidu. Jeho literární dílo čítá na 700 prací z oblasti kulturní historie, etnografie a bibliografie. V počátcích své literární činnosti užíval někdy pseudonymu E. Horský po nenaplněné a velké lásce svého života, slečně Emilii Horské.

V r. 1891, společně s Luborem Niederlem a Václavem Tillem, založil národopisný časopis Český lid, jehož se stal šéfredaktorem a který v současnosti má 98 ročníků a je tak největší základnou a pokladnicí odborných informací o lidové kultuře v Čechách a v Evropě.

Za svou vědeckou činnost byl Zíbrt poctěn členstvím a hodnostmi učených korporací jak doma, tak i v cizině a to od České akademie a Královské české společnosti nauk, od antropologické komise při akademii věd v Krakově, od Císařské společnosti etnografů v Moskvě, od společnosti Towarzystwo ludoznawcze ve Lvově, od c. k. ústřední komise pro výzkum a zachování uměleckých a historických památek ve Vídni, od Société belge de folklore v Bruselu. Roku 1893 byl zvolen zahraničním členem poradního sboru při světovém folkloristickém kongresu v rámci světové Kolumbovské výstavy (bylo to k výročí objevení Ameriky – s ročním zpožděním) v Chicagu a byl přibrán mezi čestné místopředsedy (pro Evropu) vědeckého sdružení „The International Folk-Lore Association“ v Chicagu.

Čeněk Zíbrt žil celý život sám. Až v r. 1931, tedy rok před smrtí, se oženil se sestrou své spolupracovnice. Po delší těžké nemoci zemřel v Praze dne 14. února 1932.